

Innhold

1	Innledning og bakgrunn	3
1.1	Kommuneplanlegging generelt.....	3
1.2	Status kommuneplanarbeidet	3
1.3	Krav om planprogram	3
2	Formål for planrevisjon.....	3
3	Føringer for planarbeidet.....	4
3.1	Nasjonale føringer.....	4
3.2	Regionale føringer.....	5
3.3	Kommunale strategier, planer og prosjekter.....	6
3.4	Pågående planarbeid - koordinering	6
4	Status og utviklingstrekk.....	7
5	Revisjonstema for arealdelen.....	8
5.1	Bolig- og boligutbygging.....	9
5.2	Næringsutvikling og næringsarealer	10
5.3	Byutvikling – Brumunddal og Moelv	11
5.4	Kommunens øvrige tettsteder og bygder	12
5.5	Ringsakerfjellet	13
5.6	Mjøsa og andre vassdrag	14
5.7	Kommunens naturgitte og menneskeskapte kvaliteter	15
5.8	Klimaomstilling.....	16
5.9	Plankartet.....	17
5.10	Planbestemmelser og retningslinjer	18
6	Utredningsbehov og kunnskapsgrunnlag.....	18
6.1	Konsekvensutredning.....	18
6.2	Risiko- og sårbarhetsanalyse.....	18
6.3	Kunnskapsgrunnlag	19
7	Organisering, framdrift og medvirkning	19
7.1	Organisering.....	19
7.2	Framdrift	19
7.3	Samråd og medvirkning	20
8	Vedlegg	21

1 Innledning og bakgrunn

1.1 Kommuneplanlegging generelt

Kommuneplanen er kommunens viktigste plan. Den består av en samfunnsdel og en arealdel, som til sammen skal ligge til grunn for all kommunal planlegging. Kommuneplanens samfunnsdel med en langsiktig arealstrategi handler om hvordan Ringsakersamfunnet skal utvikles i et langsiktig perspektiv. Kommuneplanens arealdel sier noe om hvordan arealene i kommunen skal brukes.

1.2 Status kommuneplanarbeidet

I samsvar med kommunens planstrategi for perioden 2020-2024 er kommuneplanens samfunnsdel nylig revidert, og gjennom det er det fastsatt overordna rammer for hvordan Ringsakersamfunnet skal utvikle seg fram mot 2040. Samfunnsdelen med langsiktig arealstrategi ble vedtatt av kommunestyret 07.03.2023. Langsiktig arealstrategi er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen. Den angir hovedprinsipper for kommunens langsiktige arealbruk, og er førende for revisjon av arealdelen.

Det er også nylig gjennomført en begrenset revisjon av bestemmelser og retningslinjer til kommuneplanens arealdel, vedtatt av kommunestyret i desember 2022. Planstrategien angir deretter at det skal igangsettes en fullstendig revisjon av kommuneplanens arealdel, denne gang med fokus på plankartet.

1.3 Krav om planprogram

Det er et krav i plan- og bygningsloven at det skal utarbeides et planprogram for kommuneplanarbeidet (dette dokumentet). Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsling av planoppstart.

Planprogrammet skal beskrive hensikten med revisjonsarbeidet, hvilke overordnede føringer som gjelder, hvilke hovedtema som planen skal fokusere på, utredningsbehov, hvordan det skal tilrettelegges for medvirkning og hvilken framdrift arbeidet skal ha. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten (kommunestyret).

2 Formål for planrevisjon

Gjeldende kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2014, med en mindre endring i 2015, og nå i 2022 med en mer omfattende endring av planens bestemmelser og retningslinjer. Mange byggeområder er realisert, behov og etterspørsel etter arealer har endret seg, en opplever stadig flere planinitiativ som ikke er i samsvar med gjeldende kommuneplan. Nye statlige føringer, nye fokusområder, endring i lovverk etc tilsier at det er behov for å gjennomgå, oppdatere og fornye arealdelen. En ønsker en arealplan med større robusthet og evne til å møte utfordringer og utvikling som er forventet å komme. Dette gjelder spesielt klimatilpasning og mulighetene for å fortette, utvikle og omforme eksisterende byområder og større tettbebyggelsesområder med gunstig beliggenhet i forhold til transport og/eller samfunnsstruktur. Det er behov for å tilrettelegge for vekst i sysselsetting og folketall. Kommunen ønsker å posisjonere seg som en attraktiv kommune for bosetting, bedrifter og

besøk. Det er derfor avgjørende at arealbruken på kommuneplannivå legger til rette for at en slik utvikling kan realiseres.

3 Føringer for planarbeidet

3.1 Nasjonale føringer

Kommuneplanens arealdel skal utformes innenfor de rammer som gis gjennom bl.a. lovgivning og Stortingets og Regjeringens føringer.

Regjeringen vedtok «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027» 20. juni 2023. Regjeringen legger i dokumentet vekt å vise at det skal være sammenheng mellom de 17 bærekraftsmålene, nasjonal politikk og kommunal planlegging.

Regjeringen mener det er viktig at (...) *kommunene bidrar til å fremme verdiskaping, nødvendig omstilling, sikre bosetting i hele landet, redusere klimagassutslipp og tilpasse oss et klima i endring, ivareta natur, viktige friluftsområder og kulturmiljø, effektivisere energibruken, tilby likeverdige tjenester, håndtere demografiske endringer, motvirke mangel på kompetanse og arbeidskraft og sikre gode, likestilte og trygge lokalsamfunn.*

Regjeringen forventer at kommunene legger de 17 bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømålene og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.

Det er forventninger til at planleggingen skal:

- fremme en sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling
- vektlegge samfunnsikkerhet og beredskap
- legge til rette for samarbeid og samordning for å nå målene

Arealplanlegging er et av de viktigste virkemidlene for å nå klimamålene. Sentralt i arbeidet er statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, som sier at kommunene bl.a. skal sikre effektiv arealutnyttelse, klima- og miljøvennlige transportformer, god trafiksikkerhet, effektiv trafikkavvikling og fremkommelighet for kollektivtrafikken.

Kommunene skal ifølge statlige planretningslinjer for klima og energiplanlegging og klimatilpassing bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene, og kommuneplanen skal brukes aktivt for å oppnå arealdisponering som ivaretar et klima i endring.

Regjeringens oppdaterte jordvernstrategi fra 26.5.2023 skjerper jordvernmålet ytterligere til maksimalt 2000 dekar årlig omdisponering, og at dette målet skal nås innen 2030. Jordvern har dermed fått en posisjon som samfunnsinteresse av større vekt, som alle aktører som driver samfunns- og arealplanlegging må forholde seg til.

3.2 Regionale føringer

Kommuneplanens arealdel skal forholde seg til regionale rammer. Gjeldende rammer skal legges til grunn samtidig som kommuneplanens arealdel må innrettes for å harmonere med pågående planprosesser, blant annet Mjøsbyen og planstrategi for Innlandet. Ringsaker som del av Mjøsregionen vil ta ansvar for å bygge opp under vekstkraften og vekstpotensialet i denne delen av Innlandet.

Mjøsbyen er et samarbeid om en felles areal- og transportstrategi for kommuner med beliggenhet rundt Mjøsa. Samarbeidet skal bidra til å utvikle regionen til en mer konkurransedyktig og bærekraftig region med attraktive og levende byer og tettsteder. Det er et ønske å tilrettelegge for et godt og miljøvennlig transportsystem som kan knytte regionen tettere sammen, og bidra til at flere reiser kollektivt, sykler og går. Areal- og transportstrategi for Mjøsbyen ble vedtatt av fylkestinget den 29.4.2020.

Nytt hovedsykehus i Moelv. Regjeringen besluttet 5.6.2023 at Sykehus Innlandet skal videreutvikles med blant annet nytt Mjøssykehus i Moelv, og dette ble formelt vedtatt i foretaksmøte i Helse Sør-Øst RHF 13.6.2023. Mjøssykehuset vil ha spesialiserte funksjoner innen somatikk, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Etablering av det nye Mjøssykehuset vil bli en viktig vekstfaktor for Moelv og kommunen som helhet.

Osloregionen. Ringsaker ble medlem i 2017 i denne strategiske samarbeidsalliansen for kommuner på det sentrale Østlandet. Areal og transport er et av satsingsområdene.

Planstrategi for Innlandet – Innlandsstrategien 2020-2024 ble vedtatt av fylkestinget 23. september 2020. En merker seg tre hovedpunkter:

- Bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser
- Levende lokalsamfunn med bærekraftige byer, tettsteder og bygder
- At aktører i fylket vårt får større nasjonal betydning og synlighet.

Fylkeskommunen har startet arbeidet med å lage ny Innlandsstrategi for neste fireårsperiode, som antas å foreligge i løpet av 2024.

Regionalplan/fylkesdelplaner. Retningslinjene i Fylkesdelplan for samordnet miljø-, areal- og transportutvikling (**SMAT**) i 6 by og tettsteder og 2 næringsområder i Hamarregionen 2009 – 2030 brukes fortsatt retningsgivende for arealbruk på Hedmarken/Hamar-regionen inntil nye planer for Innlandet er utarbeidet.

Regional plan for Rondane Sørnkletten, godkjent av Miljøverndepartementet med endring den 17.9.13.

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma – 2022-2027, godkjent av Miljøverndepartementet 31.10.2022.

Regional plan for klima, energi og miljø, vedtatt 13.6.2023. Planen har satsningsområder som innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling, reduksjon av klimagassutslipp, klimatilpasning og omstilling til og bruk av fornybar energi.

3.3 Kommunale strategier, planer og prosjekter

I samsvar med kommunens planstrategi for perioden 2020-2024 er det gjennomført en rekke planoppgaver denne kommunestyreperioden som vil gi grunnlag for arbeidet med kommuneplanens arealdel. En nevner Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø (2018), Klima og energiplan (2020), Trafikksikkerhetsplan med handlingsprogram (2020), Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2020), Kommunedelplan (interkommunal/felles) for vann og avløp, Overordnet plan for samfunnssikkerhet og beredskap (2020). En Strategisk næringsplan er under utarbeiding og en Jordvernstrategi er utformet parallelt med oppstarten av arealdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2024-2040 ble vedtatt 7.3.2023 og gir føringer for hvordan Ringsaker samfunnet skal utvikles fram mot 2040. I planarbeidet er det lagt vekt på at samfunnet er i endring og at kommunene står overfor store utfordringer i årene framover. I en slik situasjon er det krevende å legge langsiktige planer, også for arealbruk. Gjennom kommunens overordnede mål er det synliggjort at en ønsker å skape et bærekraftig samfunn i vekst, og at de langsiktige planene må være dynamiske nok til å kunne håndtere de store endringene som vil komme i perioden.

Mål og strategier for prioriterte tema/områder omtales nærmere i planprogrammet kap. 5.

3.4 Pågående planarbeid - koordinering

Pågående planarbeid nevnt i det videre, forutsettes tatt inn/koordinert med kommuneplanrevisjonen.

- **Kommunedelplan for Moelv.** Arbeid med kommunedelplan for Moelv ble startet opp i 2019, men ble satt på hold i påvente av avklaring av infrastrukturtiltak (E6 og dobbeltspor jernbane) og mulig sykehusetablering. Når det nå skal gjennomføres en helhetlig revisjon av kommuneplanens arealdel, er det naturlig at delplanen inngår i denne. Innspillene til oppstart av kommunedelplan for Moelv, ble vurdert ved fastsetting av planprorammet i april 2020 og aktuelle innspill vil bli fulgt opp i det videre arbeidet med arealdelen. Framtidig utvikling av Moelv vil vies stor oppmerksomhet og koordineres mot de løpende øvrige prosessene som pågår i statlig regi.
- **Kommunedelplan for dobbeltspor Brumunddal – Moelv** ble vedtatt i mai 2023 og vil ved realisering gi økt kapasitet for flere person- og godstog og kortere reisetid. Det er utarbeidet et mulighetsstudie for Moelv som følger saken. Mulighetsstudie for Brumunddal stasjon ble utarbeidet i 2016 og planløsning er vedtatt i KDP fram til Brumunddal. Moelv stasjon beholder dagens stasjonslokalisering. KDP for begge strekninger skal legges til grunn for arbeidet med kommuneplanen, og underliggende temaautredninger vil gi nyttig kunnskap også for andre forhold enn jernbane.
- **Planlegging og utbygging av E6** gjennom kommunen har pågått over mange år. Strekningen Moelv – Biri med kryssing av Mjøsa gjenstår. Kommunedelplanen for E6 Moelv – Biri ble vedtatt i 2015. Nye Veier As har startet reguleringsprosessen for den nye firefelts vegen, hvor det er foreslått vesentlig endringer i forhold til vedtatt kommunedelplan. Eksisterende bru skal beholdes og det utredes to alternative

brutraséer for ny Mjøsbru (som er lagt nord for anbefalingen i kommuneplanens arealdel/sør for dagens bru). Dette vil gi viktige føringer for annen arealbruk i Moelv.

- **Reguleringsplan for Mjøspsykehus i Moelv.** Reguleringsplanprosess for Mjøspsykehuset vil starte opp og har mål om vedtatt reguleringsplan i løpet av 2024. Avklaringer om atkomst, tilhørende funksjoner og arealbehov mm vil gå parallelt med kommuneplanprosessen.

4 Status og utviklingstrekk

I dette kapittel gis en kort beskrivelse av status og utviklingstrekk med vekt på arealplanrelaterte tema. Dette som utgangspunkt for temavis oppfølging i kap. 5.

Befolkningsutvikling

Ringsaker og Mjøsområdet har en positiv befolkningsvekst som må tas var på og utvikles videre. Det er størst befolkningsvekst i Furnes, Brumunddal og Moelv. Veksten er størst i sentraliserte bosettingsstrukturer og det vil sannsynligvis fortsette. Gode stedskvaliteter, gode boliger, nærhet til familie, tilgang til gode tjenester og arbeid er viktige faktorer som påvirker valg av bosted. Andelen eldre forventes å øke og det er en merkbar tendens til flytting fra eneboliger og over til leiligheter, gjerne sentrumsnært. Kommuneplanens samfunnsdel legger opp til en stor befolkningsvekst. Målet er 40 000 innen 2035. For at veksten skal være bærekraftig på sikt er det behov for en demografisk balanse. Kommunen er opptatt av å tiltrekke seg yngre innbyggere, og må tilrettelegge for dette planmessig.

Næringsutvikling

En positiv næringsutvikling er en viktig bidragsyter til befolkningsvekst. Kommunen har en strategisk god beliggenhet i Mjøsområdet og i Innlandet og denne må utnyttes for å fremme næringsutvikling. Kommunen har satset på å ha tilstrekkelig arealer for næring og handel. Det er også ønskelig å ha arealreserver for eventuelle arealkrevende etableringer eller flyttinger, som gjør at sentralt beliggende næringsaktører kan reetablere seg på nye arealer hvis og når de ønsker det. Dette gjør at en må sitte med en større arealreserve på næringsarealer enn det som kan synes nødvendig. Alternativet er å søke nye arealer hvis behovet oppstår i perioden, da innenfor de føringer som gis for lokalisering i langsiktig arealstrategi samt overordnede føringer for arealbruk. Erfaringsmessig er forutsigbarhet og raske beslutninger/planprosesser viktig for næringslivet. Kommunen har flere sterke næringsaktører/bransjer som må sikres arealer og rammer for videre satsing. Varehandel er i endring og det er viktig å evne omstilling i takt med markedet. I tillegg trenger Ringsaker flere kompetansearbeidsplasser og ønsker å satse på tilrettelegging for næringer som IKT og helse. Vekst i kompetansearbeidsplasser krever i første rekke at Ringsaker framstår som et attraktivt sted å etablere seg. Derfor må bostedsutvikling, byutvikling og attraktive næringsarealer ses i sammenheng i kommuneplanens arealdel.

Landbruk og landbruksrelatert næring er av stor betydning for kommunens sysselsetting, bosetting og verdiskaping. Dyrka jord må holdes i hevd, dyrka og dyrkbare arealer må sikres og forvaltes iht ny jordvernstrategi som blir førende for framtidige plansaker.

Utviklingsmuligheter for garder og bedrifter er viktig for å sikre næringas framtidige bidrag til sysselsetting, bosetting og verdiskaping.

Boligutvikling

Boligveksten finner i hovedsak sted i byene og i områder med god kollektivtransport. Utbyggingen er størst i Brumunddal og Furnes, og noe mer begrenset i Moelv. Dette forventes å fortsette, men antatt større omfang i Moelv når nytt hovedsykehus og jernbane bygges ut. Målrettet nybygging kombinert med et velfungerende marked for brukte boliger er viktig for en god bostedsutvikling og hensiktsmessig sammensetning av boligtyper i forhold til befolkningssammensetningen. Det legges aktivt til rette for vekst i byer og tettsteder, samtidig som bygdene må ivaretas på hensiktsmessig måte.

Interesse for fortetting/utbygging fra kommersielle boligbyggere er en god indikator på etterspørsel. En registrerer at kommersiell interesse for boligutbygging først og fremst er knyttet til sentrale områder og er dermed langt på veg sammenfallende med regionale mål om utvikling og lokalisering av nye boliger i tettsteder og nær kollektivtransport. Boligutbyggere har behov for samme forutsigbarhet og raske beslutninger/planprosesser som andre næringsdrivende for å utnytte muligheter i markedet og bidra til utvikling. Det er en liten andel spredt boligbygging, som nesten uten unntak er initiert av de som skal bruke boligen.

By- og stedsutvikling

Byutvikling er avgjørende for attraktivitet, handel og arbeidsplasser. Mye er bygd og tilrettelagt de siste 10-15 årene. For kommunens byer og tettsteder fortsetter arbeidet med hovedvekt på vekst gjennom fortetting og omforming. I noen grad frigjøres industriområder for ny bruk. Fortsatt er det imidlertid mye industrivirksomhet tett på sentrumsområdene i både Brumunddal og Moelv. Foreløpig er det god arealkapasitet for byutvikling i både Brumunddal og Moelv. På sikt er det ønskelig å kunne transformere flere sentrumsnære industriområder til bybebyggelse.

Utvikling av fritidsbebyggelse

Ringsaker har fritidsbebyggelse i alle deler av kommunen, men det er størst volum i fjellet. Ringsaker har vært gjennom en periode hvor det er bygd et stort antall fritidsboliger i fjellet. I 2019 ble omfanget betydelig redusert som følge av begrenset vanntilgang og tilknytningsstopp. Gjeldene kommuneplan har en arealreserve på nye fritidsboliger både i fjellet og langs Mjøsa, samt noen mindre områder ellers i kommunen. Større godkjente utbyggingsområder langs Mjøsa er detaljregulert, men per nå - i liten grad realisert. Infrastruktur er en utfordring som må løses før videre utbygging, da større utbyggingsprosjekt ned til vassdrag, ikke kan godkjennes uten tilkobling til offentlig VA.

5 Revisjonstema for arealdelen

Kommuneplanens samfunnsdel skal være førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel. Fra samfunnsdelen nevnes spesifikt hovedmålet om attraktivitet som grunnlag for

vekst. Sammen med hovedmålet om klimavennlig kommune må disse tema følges opp og være tydelige og gjennomgående i arbeidet med arealdelen. Videre er den fysiske planleggingen viktig for å sikre god folkehelse. Hvordan vi bor, hvor vi oppholder oss og ferdes og hvordan vi oppfatter våre omgivelser, er av stor betydning for folks fysiske og psykiske helse.

Det er i det videre tatt utgangspunkt i den langsiktige arealstrategien i samfunnsdelen med utvalgte fokusområder og de mål og strategier som er satt for de utvalgte tema. Dette gjengis tematisk i dette kapittelet. For hvert tema er det trukket frem hvilke hovedpunkter som skal vurderes nærmere i planarbeidet.

5.1 Bolig- og boligutbygging

Samfunnsdelens mål: *Det skal være attraktivt å bo i og flytte til Ringsaker*

Det er størst boligbygging i søndre del av kommunen og i byene. Det skal bygges opp rundt denne veksten og legges til rette for boligbygging der etterspørselen er størst og der arealressursene ligger til rette for det. Samtidig skal mindre tettsteder og bygdesamfunn få muligheter til å utvikle seg videre ved å ta utgangspunkt i de ulike steders fortrinn.

Strategier:

- Sikre tilstrekkelige områder for boligutbygging der det er størst etterspørsel.
- Hovedtyngden av nye boliger skal bygges nær kollektivtransport og daglige gjøremål.
- Brumunddal skal dimensjoneres for å kunne møte høy tilflytting, og ny utbygging av noe omfang utenfor dagens tettstedsgrænse må kunne betjenes med sykkel, gange og kollektiv.
- Boligområder i Moelv må tilpasses ut fra mulighetene som kan komme i et Mjøssykehus med tilliggende aktivitet og etablering.
- I tettsteder og bygdesentre skal det vektlegges at nye boligtomter har god kvalitet og helst kan tilknyttes offentlig infrastruktur.
- Alle boliger skal ha tilgang til gode uteoppholdsarealer og grønnstruktur.

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Det er ønskelig med et variert og mangfoldig boligtilbud i kommunen. En oversikt over boligsammensetningen i byområdene (der etterspørselen er størst) skal ligge til grunn for vurdering av nye behov.
- Gjennomgang av hva kapasiteten for boligbygging (boligenheter) er i gjeldende kommuneplan fordelt geografisk.
- Vurdere om boligområder skal tas ut som følge av at de har ligget lenge inne uten å bli realisert eller som følge av at ny kunnskap og nye føringer gjør områdene mindre egnet for utbygging. Evt. uttak av områder skal kommuniseres med grunneier.
- Føringer for lokalisering av ny boligutbygging, ligger vedlagt. Disse skal være avgjørende for nye innspill. Innspill som ikke er i samsvar med kriteriene, må forventes å bli avvist.
- Boligtilbudet skal bidra til å øke andelen som kan bruke sykkel og gange som transportform.
- Øke antall boliger som er tilgjengelige for eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- Vurdere om og eventuelt hvilke krav som skal stilles for å sikre større andel boligsosial tilrettelegging.

- Kommuneplanens boligområder skal stå i rimelig forhold til forventet befolkningsvekst. (men her er det viktig å være klar over at boligområdene må være attraktive for at de faktisk skal gi grunnlag for vekst).

5.2 Næringsutvikling og næringsarealer

Samfunnsdelens mål: Ringsaker er attraktiv for eksisterende og nytt næringsliv

Sentral beliggenhet i Innlandet, midt i Innlandets mest folkerike område (Mjøsbyen) og med fylkets største befolkning gjør Ringsaker til et naturlig og godt sted for lokalisering av næring. Kommunens fortrinn gir store muligheter, og kommunen skal sørge for at mulighetene kan utnyttes til næringslivets beste.

Strategier:

- *Næringsområder nær E6 skal prioriteres for arbeids-, logistikk, salgs- og besøksorienterte virksomheter*
- *Besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter bør i tillegg plasseres i byene, nær kollektivtransport og bysentra*
- *Arealkrevende virksomheter bør lokaliseres lett tilgjengelig fra andre hovedveger*
- *Steds spesifikke næringer som landbruk, reiseliv m.m. skal kunne utvikle seg på grunnlag av stedlige kvaliteter og ressurser samt muligheter i et marked*
- *Kommunen skal sørge for at det både er kommunale og private næringsarealer tilgjengelig for ny og eksisterende næring*
- *Potensiale for fortetting og transformasjon skal utnyttes i eksisterende næringsområder*
- *Næringsutvikling som styrker regionen som helhet skal fremmes*
- *Det er viktig å sikre fleksibilitet for strukturelle forandringer i arbeids- og næringslivet*

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Videreføre fokus på og forbedre tilrettelegging for fortetting og omforming av forretnings- og næringsområder. Fortsette arbeidet med å tilrettelegge for økt utnytting av eksisterende forretningsområder - intensivere arealutnyttelse/tilrettelegge for endringer i eksisterende områder.
- For handelsområder er det i utgangspunktet tilfredsstillende arealreserve for kommende fireårsperiode fordi dette var hovedtema i KPA 2014-2026, men det må ses an og en vil måtte ta stilling til handelsarealer i Furnes og om det er aktuelt å åpne for utvidelse i Nydal mens det ennå er arealreserve i Arnkvern-Olrud-området.
- Kommunen har gode arealreserver for næring på Rudshøgda. Arealer fra private tilbydere og med annen lokalisering er mer begrenset, særlig i tilknytning til Moelv. Det vil derfor bli vurdert behovet for nye næringsarealer (private- og/eller kommunale) for å sikre mulig relokalisering av arealkrevende industrivirksomheter, lager/logistikk mv. Det er aktuelt å ta inn strategiske føringer og/eller sette av nye næringsarealer i plankartet.
- Massehåndtering/sirkulærøkonomi må tas inn som næringsområder på linje med andre næringskategorier som en allerede har beredskap for. Vurdere behov for nye næringsområder for bedrifter med massehåndtering/gjenbruk mm. Sirkulærøkonomi

blir viktigere og det er økt fokus på gjenbruk av masser, bygningsmaterialer mm, redusere andel som går til deponering.

- Vurdere hvordan det skal tilrettelegges for lagerbygg for privatpersoner/småbedrifter. Dette er i begrenset/ingen grad næringsvirksomhet/arbeidsplasser. Er av stor betydning for mindre håndverksaktører, virksomheter i etableringsfase, etc.

5.3 Byutvikling – Brumunddal og Moelv

Samfunnsdelens mål: Ringsakers byer skal være attraktive steder for bosetting, handel og besøk

Begge byene har sentral beliggenhet i Innlandet, er lett tilgjengelig med flere transportmidler, har nærhet til Mjøsa, varierte arbeidsplasser, handels- og servicetilbud, robust befolkningsgrunnlag og gode friluftsområder. Byene skal bli tettere, større, mer mangfoldige og bedre.

Strategier:

- *I byene skal det legges vekt på utvikling innenfor eksisterende tettsted.*
- *Brumunddal som kommunesenter skal prioriteres.*
- *Moelv skal utvikles som vertskapsby for Mjøssykehuset, og som sentralt knutepunkt i Innlandet.*
- *Prioritere, omforme og gjenbruke utbygde arealer fremfor å ta i bruk ubebygde/nye arealer.*
- *Det skal være godt tilrettelagt for sykkel og gange og kollektivtransport.*
- *Utvikle områdene mot Mjøsa og sikre tett kontakt mellom bysentrum og Mjøsa der ferdsel langs elvene skal sikres.*

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Byene skal gjennomgås med hensyn på behovet for å gjøre endringer av arealbruk for ønsket/framtidig utvikling.
- Det skal være tilgjengelige arealer for bolig- og næringsutvikling i begge byene og mulighet for lokalisering av alle typer handel.
- Handelskjernene/sentrum skal bevares og styrkes. Det samme gjelder arealer for bybebyggelse som er støtteområder for sentrum. Avgrensing mellom formålene skal vurderes.
- Gjennomgang av arealer for vurdering av framtidig bruk i forhold til føringer i statlige planretningslinjer og kommende jordvernstrategi.
- Potensial for omforming og fortetting – vurdere om det skal pekes på områder i plankart.
- Bydelssentra – vurdere om det er aktuelt å identifisere områder som kan utvikles med dagligvarehandel og lokalt tjenestetilbud. Vurdere krav om at omformingsprosjekter og større fortettingsprosjekter i bydeler/boligområder skal bidra med møtesteder etc. for nærområdet/bydelen.
- Vurdere bydeler og avgjøre om det er områder som skal skjermes mot fortetting pga kvaliteter, miljø, andre egenskaper.
- Høydevurderinger for byene. Vurdere om det skal forankres i overordnet plan.
- Kommunal- og privat tjenesteyting. Gjennomgå eksisterende avsatte områder, vurdere behovet for utvidelse, nye områder, uttak av områder eller reduksjon.

- Ytterligere forbedring og utvikling av byenes kontakt med Mjøsa, inkludert søk etter utbyggings-, fortetnings-, omformingsområder for flere mjøsnære boliger.
- Trafikk og hovedvegnett. Gatehierarki, gatenett og samfunnssikkerhet. Strategiske tiltak på kort og lang sikt for å skjerme/avlaste sentrum for gjennomgangstrafikk og tilrettelegge større fleksibilitet og sikkerhet for framkommelighet.
- Strategi for innfartsparkering, ansatte parkering.
- Følge opp hovedtrekk og prinsipper for knutepunktsutvikling, jf KDP-Dovrebanen.
- Byutviklingen skal bidra til å øke andelen som kan velge sykkel og gange som transportform.
- Sykkelvegnett og snarveger, overordnet grønnstruktur – gjennomgå og supplere plankart. Inkludert i dette skal også kryssingspunkter for gående og syklende under/over Dovrebanen vurderes fordi kryssingspunkter er avgjørende for å ivareta grønne/sosial ferdselsårer og forbindelseslinjer i byen, forebygge barrierevirkning og fremme trivsel og folkehelse.
- Styrke/sikre nettverk for gående og syklende inkludert snarveger. Tilrettelegge for ferdsels utenom vegstrekninger med luft og støyutfordringer.
- Grønnstruktur gjennomgås - vurdere traséer for blågrønn struktur/overvann på overordnet plannivå – om det skal kartfestet i arealdelen.
- Naturfare i eksisterende byggeområder (i hovedsak overvannsflo og bratte områder med mulig rasfare). Identifisere hvilke områder det gjelder og gi føringer for hvordan det håndteres i framtida og vurdere om det er byggeområder som bør/må tas ut.
- Vurdere å sikre bevaring av kulturmiljøer og enkeltstående kulturminner, som er viktige formidlere av byenes historie og som skaper kollektiv identitet ved å avsette hensynssoner.
- Mjøssykehuset i Moelv. Avklaringer om atkomst for kjøretøy, gående og syklende, kollektiv, arealbehov sykehus, ivaretaking av strandsona og mulighet for friluftsliv i Moskogen, arealbehov og lokalisering av tilhørende funksjoner, samspill med sentrum, byggehøyder, overvannshåndtering med mer. Arealbehov for boliger, handel, næring og service i Moelv sees i lys av etablering av Mjøssykehuset.

5.4 Kommunens øvrige tettsteder og bygder

Samfunnsdelens mål: Ringsaker skal ha levende bygder med gode lokalsentra

Bygdene er en viktig del av Ringsakers historiske grunnlag og identitet. Bygdene skal vedlikeholdes som lokalsamfunn og finne sin rolle inn i framtidens samfunn.

Strategier:

- Sikre utvikling av eksisterende tettsteds- og senterstruktur, basert på det enkelte steds kvaliteter
- Det skal være tilgjengelige tomter for bolig og næring i alle tettsteder og bygdesentra. I områder med lite utbyggingspress kan det åpnes for et mer differensiert bosettingsmønster.
- Utviklingen skal bygge på eksisterende stedsidentitet og særpreg.
- Det skal være gode møteplasser og steder for fritidsaktiviteter.

- *Spredt bebyggelse er en del av Ringsakers identitet og skal ivaretas, blant annet fordi aktive og levende bygdesamfunn er viktig for landbruk og reiseliv.*

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Tettsteder og bygdesentre skal gjennomgå med hensyn på behovet for å gjøre endringer av arealbruk for ønsket/framtidig utvikling. Vurdere hvilke faktorer som er avgjørende for å fremme utvikling.
- Tilrettelegging for spredt bosetting kan vurderes i deler av kommunen. I søndre del av kommunen, bynært til Brumunddal og Moelv er dette ikke ønskelig. Dette er sentralt beliggende områder med ellers god tilgang på boligtomter. En ønsker ikke at spredt utbygging skal legge press på landbruksarealer eller bidra til uklare tettstedsgrenser.
- Vurdere om det tilsvarende skal tilrettelegges for noe spredt næring.
- Kommunal- og privat tjenesteyting. Gjennomgå eksisterende avsatte områder, vurderer behovet for endring; utvidelse, nye områder, uttak av områder eller reduksjon.
- Stafsberg – Olrud - Nydal er en del av Hamar stortettsted og skiller seg fra øvrige tettsteder/bygdesentre i kommunen. Området har flere senterdannelser, både i Nydal, rundt Olrudsenteret, og på Stavsberg rundt ny skole, idrettshall, barnehage, dagligvareforretning og konsentrerte boligbebyggelse. Det bør i området legges til rette for økte stedsfunksjoner og kvaliteter og ytterligere boligbygging. Planarbeidet må vurdere og avklare hvordan det skal tilrettelegges for videre utvikling.

5.5 Ringsakerfjellet

Samfunnsdelens mål: *Ringsakerfjellet skal være det gode sted for rekreasjon og fritid og med Sjusjøen som et attraktivt og komplett reisemål.*

Ringsakerfjellet består av varierte områder fra villmark til «fjell-landsby». Det er viktig å sikre muligheter for videre utvikling av Ringsakerfjellet og Sjusjøen samtidig som framtidig utbygging underbygger eksisterende tettsteder og hytteområder. Det skal sikres grønnstruktur og turdrag i byggeområdene, og større uberørte områder skal bevares for natur og rekreasjon. Det skal være god dialog med nabokommuner, grunneiere og fritidsboligeiere om utviklingen i fjellet.

Strategier:

- *Det skal gis mulighet for utbygging av flere hytter i Ringsakerfjellet, men dagens yttergrenser for byggeområdene skal ikke utvides innover fjellet og ny fritidsbebyggelse skal fortrinnsvis etableres gjennom planlagt fortetting.*
- *Sjusjøen skal forsterkes som komplett turistdestinasjon.*
- *Sammenbygging av fjellet og bygda skal unngås, men Mesnali kan utvikles til å bli en sterkere fjelldestinasjon, også med fritidsbebyggelse.*
- *De sammenhengende natur- og friluftsområdene skal bevares.*
- *Natur- og friluftsområder skal sikres på tvers av kommunegrensene.*
- *Villreinen skal sikres livskraftige leveområder.*
- *Viktige beiteressurser må ivaretas og konfliktnivået reduseres.*
- *Sikre nærfriluftsområder og korridorer for tilgang til sti- og løypenett.*
- *Utbygging som muliggjør bruk av kollektivtransport skal prioriteres.*
- *Offentlig VA skal ikke bygges lenger inn enn til Kroksjødammen.*

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Vurdere gjeldende plans godkjente byggeområder med hensyn på ny kunnskap og nye føringer, knyttet til bærekraft, sårbarhet, klima og miljø. Er det forhold som gjør at planens byggeområder ikke bør videreføres i ny plan? Eller at utnyttingsgraden innenfor et område bør endres. Eksempelvis byggeområder som berører myrområder eller andre naturområder. Evt forslag om uttak av områder og endret avgrensning, endret utnytting skal kommuniseres med grunneier.
- Fortetting innenfor Kroksjødemningen vurderes ikke aktuelt i kommende planperiode.
- Behovet for nye fritidsboliger, servicefunksjoner og øvrige tilretteleggingsbehov kan vurderes innenfor arealstrategiens rammer (forutsatt trygghet for VA-løsninger).
- Det skal fastsettes prinsipper for fortetting av eksisterende byggeområder for fritidsbebyggelse, og det skal stilles krav om at fortetting skal være planavklart.
- Vurdere om større tomter kan åpnes for fradeling og utbygging av flere enheter.
- For lokalisering av ny fritidsbebyggelse, se vedlegg 1. Disse skal være førende for nye innspill. Nye innspill som ikke er i samsvar med kriteriene, må forventes å bli avvist.
- Grønnstruktur, herunder grønne lunger, løyper og turtraseer skal sikres med tilstrekkelige bredder gjennom områder for fritidsbebyggelse.
- Sette av traseer for hovedstier og -løyper i planen. Dette for å sikre sammenheng i sti- og løypenett - også over kommunegrenser.
- Sentrumsfunksjoner, sentrumsutvikling. Vurdere om avgrensning av sentrumsområdet skal endres/justeres. Sikre grønnstruktur ut fra sentrumsområdet til omkringliggende friluftsområder og tilrettelegge for gode og tilstrekkelig arealer for lek og opphold.
- Vurdere parkering, trafikksikkerhet og tiltak som kan bidra til å redusere bilbruk i fjellområdene.
- Kulturmiljøer i fjellet, herunder seterområdene og skal vurderes for hensynssone bevaring.
- Gjeldende bestemmelser for fast bosetting i fjellet planlegges videreført.

5.6 Mjøsa og andre vassdrag

Samfunnsdelens mål: *Mjøsa med nærområder skal oppleves attraktivt for rekreasjon og friluftsliv, som boområde og område for kultur- og naturbasert næring. Mjøsa skal forvaltes til beste for befolkningen og samfunnet for øvrig. Det er et mål å øke tilgjengeligheten til strandsonen.*

Mjøsa er en nasjonal og regional ressurs, med store verdier knyttet til natur, kultur og rekreasjon. Ringsaker har over 11 mil av Mjøsas strandlinje, der store deler av strandlinja er utilgjengelig både fra vann og fra land. I arbeidet med å forbedre vannkvaliteten i Mjøsa er en avhengig av samarbeid med regionale myndigheter, kommunene rundt Mjøsa, grunneiere m.fl.

Strategier:

- *Allmennhetens tilgang til strandsonen må økes ved at en større andel av strandsonen blir tilgjengelig for ferdsel, og ved at flere eksisterende ferdselsårer blir åpne for allmenn ferdsel.*

- *Strandlinja skal opprettholdes som LNF, der annen arealbruk ikke er avklart i kommuneplanens arealdel.*
- *Mjøsa skal ha god vannkvalitet og sikres som drikkevannskilde, og for øvrig tilfredsstillende andre aktuelle brukerinteresser.*
- *Det biologiske mangfoldet i og langs Mjøsa skal sikres.*
- *Det skal legges vekt på muligheter for utvikling knyttet til reiselivet.*
- *Nye byggeområder skal avklares gjennom kommuneplanens arealdel for å sikre en helhetlig overordnet vurdering.*
- *Nye byggeområder skal konsentreres til eksisterende bebyggelse, tettsteder og byer og områder med offentlig infrastruktur.*
- *Privatiserende tiltak kan ikke tillates uten at det samtidig gir klare forbedringer for allmenhetens tilgang til strandsonen.*
- *Tiltak for å tilrettelegge og øke omfanget av bade- og båt plasser skal vurderes. Alle anlegg skal være tilgjengelige for allmenn bruk.*

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

Samfunnsdelen omhandler spesifikt Mjøsa som viktig vassdrag, men i arbeidet med arealdelen skal de samme prinsippene også gjelde for andre vassdrag. Mjøsa og andre vassdrag er planavklart i gjeldende kommuneplan og skal ikke endres. En viser til arealstrategien og de føringer som der er gitt. På grunn av større utfordringer knyttet til forurensning av vassdrag presiseres at nye byggeområder for bolig og fritidsbebyggelse langs Mjøsa og andre vassdrag bare kan tillates dersom områdene kan knyttes til offentlig VA, dette for å sikre vannkvaliteten. Det vil bli vurdert å ta inn tillegg i bestemmelsene om kantsone, vannkvalitet og miljøtilstand i vassdrag.

5.7 Kommunens naturgitte og menneskeskapt kvaliteter

Samfunnsdelens mål: *I Ringsaker forvaltes ressursene på en bærekraftig måte til det beste for samfunnet.*

Kommunens naturressurser gir grunnlag for gode liv, næringsvirksomhet og attraktivitet for innbyggere, besøkende og næringsdrivende og må forvaltes på en bærekraftig måte for framtidige generasjoner og bruk.

Strategier:

- *Sikre de større sammenhengende natur-, kultur- og friluftsområdene.*
- *Dyrket jord skal skjermes mot utbygging og bare aksepteres når inngrep er nødvendig og riktig i forhold til storsamfunnets behov og bedre enn andre alternative løsninger.*
- *Unngå nedbygging av myrområder og områder med viktige natur- og kulturverdier.*
- *Sikre allmenheten god tilgang til rekreasjonsområder, herunder strand- og fjellområder og andre viktige friluftsområder.*
- *Kulturlandskapet skal forvaltes med forsiktighet.*
- *Redusere og rydde opp i forsøpling, forurensning, miljøgifter og plast.*

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Det skal utarbeides en jordvernstrategi som skal legges til grunn for revisjonsarbeidet.
- Tilbakeføring av byggeområder som berører dyrka mark skal vurderes. Dette omfatter ikke områder som allerede er regulert for utbygging.
- Ny kunnskap knyttet til natur-, kultur- og friluftsinnteresser skal gjennomgås og behov for supplerende kartlegging vurderes. Byggeområder som berører viktige natur, kultur- eller friluftsområder skal vurderes tilbakeført til LNF-formål.
- Friluftskorridorer fra sentrumsområder og ut til omkringliggende friluftsområder skal gjennomgås og sikres i planen.
- KULA-områder Nes og Helgøya. Forslag til bestemmelser for områdene skal innarbeides i samarbeid/dialog med fylkeskommunen.
- Utpekte kulturminner/-miljøer i kulturminneplanen skal gjennomgås og vurderes sikret i ny arealplan. Kulturminner er en ikke fornybar ressurs og må håndteres med forsiktighet/ihht lovverket.
- Mineralforekomster (bergarter og løsmasser) er en ikke fornybar ressurs og tilgangen til arealer med forekomster må sikres for fremtiden. Det skal vurderes om viktige forekomster skal båndlegges, for å sikre at annen arealbruk ikke utelukker fremtidig utnyttelse. Kommuneplanens arealdel må også sørge for at fremtidig utvinning skjer på en forsvarlig og bærekraftig måte ved at andre hensyn i og rundt forekomstene vurderes.

5.8 Klimaomstilling

De største klimagassutslippene i kommunen kommer fra jordbruk og veitrafikk.

Klima og energiplanen (2021-2030) har som hovedmål at kommunen skal være klimanøytral i 2030. For å oppnå dette må utslipp av klimagasser reduseres med minst 30 % fra referanseåret 2017, samt CO₂-bindingen øker i skog m.m. med minimum 15 %. Planen lister tiltak for å stimulere og veilede landbruket til redusert utslipp av klimagasser fra jordbruket og økt CO₂ binding i skog. For å redusere utslipp fra veitrafikk kan en legge til rette for utslippsfrie transportmidler og for å redusere trafikkmengden kan kommunen for eksempel lokalisere nye byggeområder i byene/tettstedene. Gjennom de føringer som gis i planprogrammet for hvordan nye og eksisterende utbyggingsområder skal vurderes og hvilke hensyn som skal tas i arealplanleggingen, sikres det at nødvendige klimahensyn blir vurdert og hensyntatt i planen. Dette ut ifra tilgjengelig kunnskap, gjeldende lovkrav og kriterier for hva som skal legges til grunn.

Hovedpunkter for oppfølging i arealdelen

- Målet om klimanøytralitet i 2030 er avhengig av at skog- og myrområder opprettholdes for å kunne binde karbon. Nedbygging eller nydyrking av spesielt karbonrike arealer som myr og skogområder på myrjord vil motvirke at målet kan nås.
- Tilrettelegging for produksjon av fornybar energi. Energeia AS vil søke konsesjon for etablering av solkraftanlegg i kombinasjon med beite for småfe i Ringsaker. Flere aktuelle lokaliseringer er presentert. Kommunen ønsker å bidra til å dekke behov for fornybar energi og at slike anlegg etableres på områder som er egnet for formålet, samtidig som det får minst mulig ulemper for natur og miljø. Konsekvenser skal

utredes av Energieia AS som grunnlag for vedtak om konsesjon etter energiloven i NVE. Det vil bli vurdert avmerking i kommuneplankartet for de aktuelle områdene for solkraftanlegg dersom det lar seg gjøre ut fra framdrift i konsesjonssaken.

- Muligheten for energiproduksjon på parkeringsplasser, tak og vegger i byggeområder og på offentlige bygg bør utnyttes. Fra 1.10. 2023 endres en forskrift som gjør det mer aktuelt for næringsbygg og borettslag å etablere solcelleanlegg. Endringen betyr at en innenfor samme gårds- og bruksnummer kan utnytte tak- og veggflater til å produsere og forbruke egen strøm (opptil 1000 kW). Det vil bli vurdert om det er behov for føringer i kommuneplanen for slike anlegg ut fra andre hensyn som estetikk eller kulturminner.
- Klimatilpasning. *Klimaprofil for Hedmark* vil bli benyttet, som viser forventede klimaendringer og klimautfordringer. Høye alternativer av nasjonale klimaframskrivninger av konsekvenser av klimaendringer vil bli lagt til grunn ved vurdering av risiko og sårbarhet. Se også kap. 6.2 Risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Ved utarbeiding av arealplaner er bevaring og restaurering av natur, eventuelt etablering av nye naturbaserte løsninger, aktuelt som tilpasning til endret klima. Det vil bli vurdert å ta inn krav i bestemmelsene om bruk av naturbaserte løsninger som tiltak for klimatilpasning.
- Naturfare i eksisterende byggeområder (i hovedsak gjelder dette overvannsflom, bratte områder med mulig rasfare og flom i bekker og elver). Identifisere hvilke områder det gjelder og gi føringer for hvordan det håndteres i framtida og vurdere om det er byggeområder som bør/må tas ut.
- Klimaregnskap. Forventningene om at det skal føres et fullstendig klimaregnskap for hele kommunen og dens virksomhet er krevende å følge opp i kommuneplanrevisjonen. Det vil imidlertid bli satt opp beregninger av klimagassutslipp for foreslåtte arealbruksendringer ut fra gjeldene metodikk for dette fra Miljødirektoratet.

5.9 Plankartet

Arealformål:

- Kvalitetssikre/revidere alle *fremtidige* arealformål, både eksisterende og evt. nye.
- Kvalitetssikre/revidere *nåværende* formålsområder for bebyggelse og anlegg. Herunder områder som er regulert i nyere tid med avvik fra kommuneplanen
- Vurdere å legge arealformål på veggrunn, og evt. i hvilket omfang. Pr nå ligger alt utenom E6 kun som 'Infrastruktur-linjer'.
- LNF-spredt. Revidere områdene for å få inn evt. ny bebyggelse og fjerne ubebygde tomter som i dag ligger som LNF-spredt. I overgangen mellom eksisterende boligområder og større sammenhengende LNF-spredt områder bør det vurderes om boligformålet skal utvides.
- Vurdere oppheving av eldre reguleringsplaner.

Hensynssoner:

- Vurdere omfanget av hensynssoner i kartet. For hensynssoner som ikke er statiske og som refererer til nasjonale databaser, vil det med fordel kunne refereres til de kontinuerlig oppdaterte databasene. Hensynssonene vil i kommuneplankartet etter hvert bli utdatert og gi et feil bilde av status. Eksempler på slike hensynssoner er kulturminner, naturverdier, støysoner mm.

5.10 Planbestemmelser og retningslinjer

Planbestemmelsene og retningslinjene ble bearbeidet og endret i planrevisjonen som ble vedtatt 21.12.2022. En ser derfor ikke behov for å gjøre vesentlige endringer av disse, utover å innarbeide nye bestemmelser og retningslinjer for foreslått ny og endret arealbruk.

6 Utredningsbehov og kunnskapsgrunnlag

6.1 Konsekvensutredning

Alle nye utbyggingsområder som foreslås lagt inn i kommuneplanens arealdel skal konsekvensutredes, jf Pbl §4-2 og forskrift om konsekvensutredning. Konsekvensutredningen skal undersøke om nye tiltak og endringer i planen kan få vesentlige konsekvenser for miljø eller samfunn. Arealendringene skal vurderes enkeltvis og eventuelt mer samlet for å gi en helhetlig vurdering av konsekvensene som følger av foreslåtte endringer i et område.

En tenker å gjennomføre en skjematisk konsekvensutredning for alle utbyggingsområder som vil bli foreslått lagt inn i planen. Konsekvensutredningene skal gjøres med utgangspunkt i eksisterende kunnskapsgrunnlag. Behovet for ny kunnskap og krav om utredninger må imidlertid vurderes fortløpende.

Det er utarbeidet skjema som alle forslagsstillere som ønsker ny eller endret arealbruk må fylle ut. Hensikten er å bevisstgjøre forslagsstiller i forhold til hvilke krav som stilles og å gjøre arbeidet enklere for kommunen.

6.2 Risiko- og sårbarhetsanalyse

Jf § 4-3 i plan- og bygningsloven skal det ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel

- vises alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål
- eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging
- område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone
- Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

Det skal gjennomføres ROS-analyser for alle nye utbyggingsområder samt at det skal gjennomføres analyser for å identifisere steder der eksisterende byggeområder og faresoner er overlappende – for enten å ta de ut som byggeområder eller gi nærmere bestemmelser om arealbruken.

Planen skal vise områder med risiko for skred, flom og overvannsutfordringer (inkludert flomveger) og avsette disse med hensynssoner. Der det er aktuelt skal det gis bestemmelser for arealbruken innenfor hensynssonen.

6.3 Kunnskapsgrunnlag

I arbeidet med kommuneplanens arealdel skal det i utgangspunktet gjøres bruk av eksisterende kunnskap. Det er et godt kunnskapsgrunnlag tilgjengelig i ulike kartdatabaser og innsynsløsninger. Fylkeskommunen har bygd opp en nettside med tilgjengelig Innlandsstatistikk som vil være svært relevant å benytte i planarbeidet; spesielt innenfor klima, energi og miljø, samferdsel, næringsliv, befolkningsutvikling og fritidsboliger.

Status og utfordringer i kommunen er godt kjent gjennom øvrige plandokumenter som kommunens planstrategi, samfunnsdelen, gjennom årlig revisjon av økonomiplanen og en rekke temaplaner.

Behovet for nye utredninger og ny kunnskap må vurderes underveis.

En ser behov for å oppdatere veileder for estetikk og byggeskikk. Denne ble vedtatt 23.5.2007, og bør fornyes, oppdateres og konkretiseres, på en måte som gjør den bedre egnet for kommunens eget bruk og i kommunikasjonen med forslagsstillere og utbyggere.

En ser også behov for å utarbeide aktsomhetskart for VA og overvann i tettbygde strøk, langs Mjøsa og vassdrag som grunnlag for vurdering av arealbruk.

7 Organisering, framdrift og medvirkning

7.1 Organisering

For arbeidet med kommuneplanen samfunnsdel ble det oppnevnt en styringsgruppe som består av representanter fra ulike politiske partier og av rådmannen selv (nå kommundirektøren). Denne styringsgruppa videreføres for det innledende arbeidet med kommuneplanens arealdel. Ordføreren leder styringsgruppa og kommundirektøren har sekretariatsfunksjonen. Administrativt ledes arbeidet av kommundirektøren som involverer aktører etter behov. Etter valget høsten 2023 må det oppnevnes ny styringsgruppe.

Planarbeidet med gjennomføring av utredninger og nødvendig fagunderlag samt utforming av plandokumentene gjennomføres med kommunens ressurser. Dersom det skulle være behov for utredning av særskilte fagtemaer vil kjøp av eksterne tjenester vurderes. I utgangspunktet ser en ikke slikt behov.

7.2 Framdrift

Det legges opp til en fremdriftsplan hvor målsetningen er sluttbehandling av revidert arealdel høsten 2024, der sittende kommunestyre skal vedta planprogrammet for revisjonen, mens nytt kommunestyret skal vedta planen. Fordelene med dette er at sittende kommunestyre har erfaring med hvordan gjeldende kommuneplan fungerer og hva

revisjonsbehovet er, mens nytt kommunestyre bør vedta planen og derigjennom få et eieforhold til planen som de senere skal forvalte/forholde seg til.

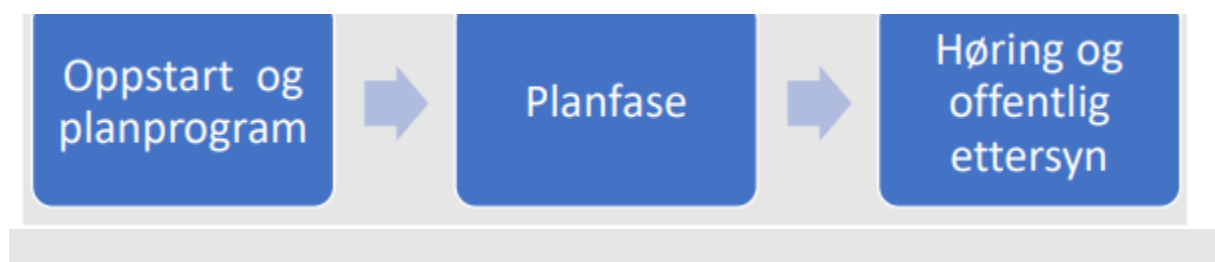
Foreløpig fremdriftsplan/milepælplan er som følger:

Behandling av forslag til planprogram som grunnlag for revisjonen - Planutvalget	Mars 2023
Varsel om oppstart med offentlig ettersyn av planprogram	Primo april 2023
Frist for innspill til revisjon av kommuneplanens arealdel	Juni 2023
Fastsette planprogram - Kommunestyret	September 2023
Utarbeide planforslag inkl medvirkningsprosesser og vurdering av innspill	Våren 2024
Behandling av planforslag i planutvalget	Juni 2024
Offentlig ettersyn og høring av planforslag	Juni-August 2024
Sluttbehandling/vedtak i planutvalget og kommunestyret	Desember 2024

7.3 Samråd og medvirkning

Medvirkning er et lovkrav i plan- og bygningsloven og er en god mulighet til å engasjere innbyggere, næringslivet, lag og foreninger m fl til å involvere seg i arbeidet med den nye arealdelen.

Det er tre faser for medvirkning

Oppstart og planprogram: Oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel meldes samtidig som planprogrammet sendes på høring. I denne fasen inviteres det til å komme med innspill om hva som bør utredes og vurderes i planarbeidet, samt komme med innspill om ønsket ny eller endret arealbruk.

I planfasen vil innspill til planarbeidet bli vurdert. Det vil bli gjennomført befaringer og møter etter behov, og det vil bli gjennomført ulike utredninger. Mye arbeid vil foregå internt i kommunen, men det kan også være aktuelt med møter, idedugnader og kontakt med ulike interessenter, grunneiere mv knyttet til ulike tema.

Ved høring og offentlig ettersyn sendes planforslaget ut til høringsinstanser og gjøres tilgjengelig for alle som ønsker å sette seg inn i kommunens framtidige planer for arealbruk,

med mulighet for å avgi uttalelse. Alle merknader og uttalelser vil bli oppsummert og tatt stilling til.

Informasjon. Gjennom hele prosessen vil informasjon om planarbeidet, politiske føringer aktuelle tema og problemstillinger, samt muligheter for medvirkning være tilgjengelig fra hjemmesiden til Ringsaker kommune.

Samråd med regionale myndigheter ivaretas gjennom regionalt planforum. En vil vurdere nærmere når det er hensiktsmessig å presentere problemstillinger/forslag til plan i planforumet. Det kan også være aktuelt å ta egne særmøter med fagmyndigheter.

I Moelv vil det være viktig å sikre samordning med statlige aktører om den planleggingen som pågår; reguleringsplan for E6 Moelv – Biri og sykehusetablering i Moskogen.

Det er aktuelt å gjennomføre møter med nabokommuner for å sikre regionalt samarbeid om tema som er av gjensidig interesse i grenseområdene.

Åpne møter; Det ble gjennomført brede medvirkningsprosesser med åpne møter i arbeidet med samfunnsdelen og den langsiktige arealstrategien i hhv Furnes, Brumunddal, Moelv, Nes, Nordre Ringsaker og i Ringsakerfjellet. En ser derfor ikke behov for tilsvarende geografiske allmøter i arbeidet med arealdelen. Det er mer aktuelt å initiere samarbeidsmøter med bygdeutvalg, temavise møter knyttet til utvikling av byområder, fjellområdene, osv.

Det kan også være aktuelt å gjennomføre temamøte som kan være åpne eller for grupper som er spesielt berørt av foreslåtte endringer herunder medvirkningsprosess for barn og unge, interessegrupper m.fl.

Ringsakerfjellet. Det skal inviteres til møter og samråd med nabokommuner om fjellområdene, spesielt med vekt på bestemmelser for bruk og vern av friluft- og utfartsområder. Møter med eller deltakelse fra andre aktuelle interessenter vurderes. Tema vil være rekreasjons- og friluftsjakter, landbruk- og naturinteresser (herunder villrein).

Innspill til ny arealbruk. Vedlagt ligger en oversikt over føringer for lokalisering av nye byggeområder og et tilhørende skjema som skal benyttes når det gis innspill til ny arealbruk. Dette for å bevisstgjøre søker i forhold til hvilke krav som stilles til nye byggeområder og behovet for å vurdere interessekonflikter og konsekvenser knyttet til ny foreslått arealbruk. Søkere må være forberedt på å innhente bistand for utfylling av skjema. Kommunen er innstilt på å veilede, men ikke å utfylle skjema for søker. Med større krav til innspill vil det skape større forutsigbarhet for søker og lette arbeidet for administrasjonen.

8 Vedlegg

Vedlegg 1:

Føringer for lokalisering av nye byggeområder i kommuneplanens arealdel

Det stilles krav til innspill for nye byggeområder i kommuneplanens arealdel. For at disse skal bli godkjent bør de være rimelig i samsvar med kommunens mål og strategier og ihht statlige og regionale føringer for arealbruk. Under listes noen av de viktigste forhold.

Alle nye byggeområder bør;

- lokaliseres til egnede arealer med sol, utsikt (gjelder ikke næring) og med tilfredsstillende grunnforhold
- etableres med gode estetiske kvaliteter og landskapstilpasning
- ha tilknytningsmulighet til eksisterende infrastruktur (veg, vann, avløp, energi og digital infrastruktur)
- egne seg for miljøvennlige løsninger mht energiutnyttning og oppvarming
- ivareta anbefalte støygrenser og kvalitetskriterier i støyretningslinjen fra Klima- og miljødepartementet
- unngå nedbygging av dyrka mark eller myr (Unntak kan vurderes for inneklemt jordbruksarealer i by og tettsted)
- Ikke legges i større sammenhengende landbruks-, kultur-, natur- og friluftsområder
- Ikke bygge ned små og viktige natur-, kultur- og friluftsområder, herunder viktige områder for biologisk mangfold og områder med viktige geologiske forekomster
- Ikke lokaliseres til områder som er utsatt for ras, flom, elektromagnetisk stråling, mm
- ha minimum 50 meter avstand fra vann- og vassdrag (viktige vassdrag er definert i gjeldende kommuneplan)
- bidra til at økt andel kan bruke sykkel og gange som transportform

Nye boligområder bør

- lokaliseres på egnede arealer med nærhet til et visst service- og tjenestetilbud som skole, barnehage, forretninger etc.
- ha trygg skoleveg og god forbindelse til friområder/lekeplasser i nærmiljøet samt til friluftsområder
- ha godt kollektivtilbud, eller gi muligheter for styrkning av dagens tilbud
- utvikles i bygder og grender i tilknytning til eksisterende bebyggelse for å styrke grendestrukturen

Ny fritidsbebyggelse, turistbedrifter eller andre virksomheter i fjellet bør

- etableres ved utvidelse og/eller fortetting av eksisterende områder, i tilknytning til helårsveg
- lokaliseres slik at eksisterende og nye områder er sikret tilgang til viktige friluftsområder via "grøntkorridorer"
- ikke forringe setervangenes kulturmiljø, åpne sætervanger skal ivaretas
- ikke lokaliseres slik at det bidrar til å forringe villreinens leve- eller beiteområder

Ny fritidsbebyggelse ved Mjøsa og andre hovedvassdrag bør

- lokaliseres der det er tilfredsstillende løsninger for infrastruktur som veg, vann og avløp
- sikre adkomst og tilrettelegging for allmennheten i strandsonen
- sikre båtplasser tilhørende fritidsbebyggelsen i fellesanlegg

Ny næringsbebyggelse bør lokaliseres slik at

- den ligger lett tilgjengelig fra hovedveg og med god kollektiv dekning
- potensiale for fortetting og transformasjon utnyttes i eksisterende næringsområder
- den bidrar til tydelig avgrensning av tettstedene/byene/grendene